

Λευκωσία, 19 Απριλίου 2003

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Ο Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κώστας Σημίτης, μιλώντας σήμερα στην έκτακτη Ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, είπε τα εξής:

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και κύριοι,

Νιώθω εξαιρετική τιμή που βρίσκομαι σ' αυτό το βήμα. Περνάνε αυτή τη στιγμή από τη σκέψη μου οι αγώνες του κυπριακού λαού, η πολυτάραχη ιστορία της Κύπρου, τις οποίες θυμάται κανείς απτά, όπως εγώ σήμερα όταν επισκέφθηκα το πρωί τα Φυλακισμένα Μνήματα.

Όπως ξέρουμε όλοι, προχθές, την Τετάρτη στις 16 Απριλίου, ζήσαμε στην Αθήνα μια ιστορική στιγμή. Την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι μια επιτυχία που αντανακλά τις προσπάθειες ολόκληρου του κυπριακού λαού. Αντανακλά τις προσπάθειες της κυπριακής ηγεσίας στα περασμένα χρόνια, των Προέδρων Βασιλείου, Κυπριανού και Κληρίδη. Αντανακλά τη στήριξη όλων των πολιτικών δυνάμεων της Κύπρου και του σημερινού Προέδρου, του κ. Παπαδόπουλου, ο οποίος κατέχει τη σκυτάλη για τη νέα πορεία της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντανακλά τις προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης, των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων, το όραμα του Γιάννου Κρανιδιώτη. Μια εθνική πολιτική με ομοψυχία οδηγήθηκε σε αίσιο τέλος. Κατακτήσαμε αυτή την ιστορική στιγμή για την Κύπρο και τον Ελληνισμό, γιατί όλοι μαζί εργαστήκαμε σκληρά με σχέδιο, με επιμονή και συνεργαστήκαμε αρμονικά για να πετύχουμε το στόχο. Γιατί οικοδομήσαμε σχέσεις ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης με τους εταίρους μας. Γιατί με τις επιδόσεις σας στον οικονομικό τομέα, τα νηφάλια επιχειρήματά σας υπερβήκατε σκοπέλους και πολλές αντιστάσεις. Και όλοι μαζί δεν χάσαμε στιγμή. Ήμαστε πάντα πεπεισμένοι ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε. Και αυτή η εμπειρία της επιτυχίας μας είναι η εμπειρία που θα έχουμε ως οδηγό μας στα επόμενα βήματά μας.

Όλοι γνωρίζουμε ότι δυστυχώς δεν ολοκληρώθηκε η άλλη μείζων εθνική πολιτική, η λύση του κυπριακού προβλήματος, η επανένωση της Κύπρου. Η Κύπρος είναι η τελευταία χώρα σήμερα, της οποίας η πρωτεύουσα ακόμα χωρίζεται από ένα τείχος. Ένα τείχος που χωρίζει το παρελθόν από το μέλλον,

την καθυστέρηση από την πρόοδο, ένα τείχος που χωρίζει την αντίθεση και την αντιπαράθεση από τη συνεργασία.

Η ηγεσία των Τουρκοκυπρίων επέδειξε, δυστυχώς, αρνητική στάση, ακόμα και απέναντι στην απαίτηση του τουρκοκυπριακού λαού να ξεπεραστεί η διαίρεση, αλλά και απέναντι στη διεθνή κοινότητα, στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, την Ευρωπαϊκή Ένωση και σε πολλές άλλες χώρες, οι οποίες εκφράστηκαν θετικά για τη λύση του κυπριακού προβλήματος.

Με την ένταξη της, η Κύπρος γυρίζει μια σελίδα στην ιστορία της. Δεν θέλω να σταθώ στα οφέλη που συνεπάγεται η ένταξη, δεν θέλω να σταθώ στις διάφορες θεσμικές ρυθμίσεις, οι οποίες αλλάζουν τη λειτουργία μιας κοινωνίας προς το θετικό, την ελευθερία διακίνησης προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων, τη συμμετοχή σε εγκαθιδρυμένες πολιτικές, όπως η περιφερειακή πολιτική, η πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις, όπως οι χρηματοδοτήσεις των ταμείων, η ενσωμάτωση στην ευρωπαϊκή οικογένεια, μέσω διαδικασιών και μηχανισμών, οι οποίες διαδικασίες και μηχανισμοί λειτουργούν αυτονόητα.

Θέλω να επισημάνω κάτι άλλο εδώ: Τη δυνατότητα, την προοπτική κάθε κράτους- μέλους, άρα και της Κύπρου πια, να αναβαθμίσει τη θέση της γενικά, μέσω των διαδικασιών της Ε.Ε.. Να έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει τη φωνή της, να επηρεάσει τα πράγματα, να επηρεάσει τις εξελίξεις, πέρα από τη δύναμη που της δίνει το μέγεθος της οικονομίας της και ο πληθυσμός της.

Όπως αναφέρθηκε σήμερα στο Εθνικό Συμβούλιο, το Λουξεμβούργο είναι ένα παράδειγμα κράτους με φωνή και κύρος, φωνή που ακούγεται και επηρεάζει. Έχει βέβαια μια μακρά ιστορία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά τη φωνή αυτή δεν την έχει αποκτήσει μονάχα λόγω της ιστορικής του συμβολής, την έχει αποκτήσει και λόγω της ουσιαστικής συνεχούς συμβολής του. Μπορούμε, λοιπόν, να δημιουργήσουμε ένα πολιτικό κεφάλαιο και αυτό το πολιτικό κεφάλαιο μπορεί να πολλαπλασιάζει τα αυτονόητα ωφελήματα από την ένταξη. Κερδίζεται μια προσπάθεια με συνέπεια και επιμονή, κερδίζεται όμως με το να ενσωματώνει ο πολιτικός λόγος μας και τον ευρωπαϊκό λόγο, να συντρέχουν οι στόχοι μας, τα επιχειρήματά μας με το πλατύτερο ρεύμα ιδεών, αιτημάτων και εξελίξεων στη σύγχρονη Ευρώπη. Κερδίζουμε με το να προάγουμε θέσεις και πρωτοβουλίες στη συνολική εξέλιξη της Ένωσης.

Βρισκόμαστε σε μία δύσκολη στιγμή, γιατί και εσείς -όπως και πολλοί άλλοι- και η Ελλάδα το 1981 είχαμε την εμπειρία της λειτουργίας, ως ενός αμιγώς εθνικού κράτους, όσο αυτό ισχύει μέσα στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Είναι, όμως, μια νοοτροπία, η οποία έχει προκύψει ιστορικά και η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια τεράστια τομή.

Και πρέπει να προσαρμοστούμε -και εσείς ιδίως σ' αυτή την τεράστια τομή- να εγκαταλείψουμε στάσεις άμυνας, περιχαράκωσης, προσεγγίσεις που αφορούν παλιά προβλήματα και να επαναφέρουμε ή να προβάλουμε θέματα, για τα οποία οι εταίροι δεν έχουν κατανόηση, επειδή άλλα είναι τα θέματα της εποχής. Διότι τα θέματα της εποχής είναι εκείνα τα οποία θα πρέπει να είναι κυρίαρχα

και αυτό χρειάζεται νέες προσαρμογές, νέες κατευθύνσεις, νέες πρωτοβουλίες από όλους μας.

Συζητήσα αυτό το θέμα με τον Πρόεδρο κ. Παπαδόπουλο, και γι' αυτό λέω **από όλους μας**. Και είπαμε να συνεργαστούμε Ελλάδα και Κύπρος στενά, ώστε αυτή η φάση να περάσει γρήγορα και να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε το γεγονός της ένταξης, για να κερδίσουμε αυτό το πολύτιμο πολιτικό κεφάλαιο που θα μας επιτρέψει να έχουμε περισσότερη απήχηση, μια πιο δυνατή φωνή απ' ό,τι υπό άλλες συνθήκες.

Πιστεύω ότι η Κύπρος έχει προϋποθέσεις για να δημιουργήσει αυτό το πολιτικό κεφάλαιο. Μπορεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που θα διανοιγούν στη νέα Ευρώπη. Στην Αθήνα συζητήσαμε, την Πέμπτη 17 Απριλίου, για τη σχέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους νέους γείτονές της. Ποιοι είναι οι νέοι γείτονες, είναι αυτοί στο βορρά, που λίγο βέβαια σας ενδιαφέρουν ή δεν είναι άμεσα δικό σας θέμα, αλλά υπάρχουν και όλοι οι γείτονες στο νότο. Στα νότια της λεκάνης της Μεσογείου, στη Μέση Ανατολή.

Η Ε.Ε. ψάχνει ακόμα να βρει τη μεσογειακή της πολιτική και εσείς είστε κατ' εξοχήν κατάλληλοι να συμβάλετε στον προσδιορισμό αυτής της μεσογειακής πολιτικής και να βοηθήσετε την Ένωση να ακολουθήσει κάποιους άλλους δρόμους, πιο αποτελεσματικούς ή με περισσότερη πληροφόρηση στο σχεδιασμό απ' ό,τι έχει σήμερα. Και πιστεύω, τέλος, ότι η Κύπρος, επανενωμένη, χωρίς τα δεσμά και τους περιορισμούς που επιβάλλονται από την παρούσα κατάσταση, θα κατακτήσει οπωσδήποτε τη θέση που της αξίζει. Γιατί μια ενωμένη Κύπρος -και θέλω να το πω με έμφαση αυτό- θα έχει πολύ πιο εύκολο δρόμο στην Ευρωπαϊκή Ένωση απ' ό,τι θα έχει η τωρινή διαιρεμένη Κύπρος. Γιατί η τωρινή διαιρεμένη Κύπρος, παρόλο που έχει το δικαίωμα με το μέρος της, παρόλο που έχει τα επιχειρήματα, πάντα θα αντιμετωπίζει κάποια ερωτηματικά, κάποια δυσπιστία, κάποιες κακόπιστες αντιδράσεις, που πολλές φορές είναι σκόπιμες και πολλές. Και αν μπορούμε, λοιπόν, να λύσουμε το πρόβλημα, δεν βοηθάμε μονάχα την ένωση του νησιού, αλλά βοηθάμε και τη δυναμική της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Είναι αυτονόητο ότι δεν θεωρούμε ότι εξαντλήθηκαν όλες οι προϋποθέσεις για την επίλυση του Κυπριακού. Το ίδιο πιστεύει και η Ευρωπαϊκή Ένωση, το ίδιο πιστεύει και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Και θα πρέπει να συνεχίσουμε. Η Χάγη δεν αποτελεί το τέλος μιας διαδρομής. Για πρώτη φορά στην ιστορία του Κυπριακού συγκεντρώθηκαν τόσες προϋποθέσεις, αναπτύχθηκε από τη διεθνή και ευρωπαϊκή κοινότητα μια τέτοια δυναμική για την οριστική επίλυσή του. Και αυτό φαινόταν στις συζητήσεις, όπου το Κυπριακό ήταν για πολύ καιρό από τα πρώτα θέματα της ημέρας, κάτι που παλιά ήταν ένα «πρόβλημα που μας ενοχλούσε», όπως έλεγαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντιθέτως, τώρα η επίλυσή του έγινε αίτημα. Εμείς θεωρούμε ότι όχι μονάχα μπορεί να υπάρξει τώρα η δυνατότητα λύσης, αλλά πρέπει να υπάρξει -και πρέπει να την επιδιώκουμε και συμφωνούμε σ' αυτό- πάντα με την εποπτεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Γιατί η λύση, όπως είπα και πριν, θα συμβάλει στην ευημερία και την πρόοδο του κυπριακού λαού, θα πολλαπλασιάσει τα οφέλη από την ένταξη.

Σ' αυτή την κατεύθυνση πρέπει να συμβάλει αποτελεσματικά και η Τουρκία. Αυτό θα ωφελήσει, ασφαλώς, την ίδια την ευρωπαϊκή της πορεία. Θα βοηθήσει την Τουρκία και για μια νέα θέση της στην παγκόσμια κοινωνία. Θα βοηθήσει τους Τουρκοκύπριους και την ανάπτυξη του νησιού, θα βοηθήσει τις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας. Η επίλυση του Κυπριακού είναι όρος απαραίτητος για να υπάρχουν καλές σχέσεις συνεργασίας, για να υπάρχει η απαραίτητη σταθερότητα και συνεργασία στην περιοχή. Και χρειάζεται ειρήνη και σταθερότητα στην περιοχή, γιατί είναι μία περιοχή με πολλές αναταράξεις. Μπορούμε και πρέπει και η Τουρκία ιδίως να συμβάλει στο να ξεπεραστεί αυτή η κατάσταση.

Η ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου, λοιπόν, και η επίλυση του Κυπριακού με βάση το Σχέδιο Ανάν αποτελούν τις δύο όψεις μιας ενιαίας λογικής, μιας ενιαίας στρατηγικής, η οποία δεν εξετάζει μόνο τη στιγμή, αλλά βλέπει τη δημιουργούμενη δυναμική. Η πρόσφατη εμπειρία είναι διδακτική.

Η απόφαση της Κύπρου να αναζητήσει ένταξη στην τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αποτέλεσε μια δημιουργική μεταστροφή της πολιτικής στο νησί. Ανάλογη υπήρξε και η απόφαση της Ελλάδας να εγκαταλείψει μια πολιτική αρνήσεων στην ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, επιτυγχάνοντας τους όρους της απόφασης του Ελσίνκι.

Αυτή η δίδυμη πρωτοβουλία, η μεταστροφή της πολιτικής, λόγω της ενταξιακής πορείας και η νέα πολιτική της Ελλάδας, σε σχέση με την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, είχαν ως αποτέλεσμα τη θετική έκβαση της ενταξιακής πορείας της Κύπρου στην Ένωση. Με τη σειρά της αυτή η πορεία, ακόμα και πριν να ολοκληρωθεί, είχε και άλλες θετικές επιπτώσεις:

Πρώτον, επαναβεβαίωσε και στήριξε τη μοναδικότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως του μόνου διεθνώς αναγνωρισμένου κράτους και του αποκλειστικού διεθνούς συνομιλητή. Η εξέλιξη αυτή ενίσχυσε τη στάση της διεθνούς κοινότητας να μην αναγνωρίσει όλα αυτά τα χρόνια το τουρκοκυπριακό μόρφωμα και επέτρεψε την αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον πιο πανηγυρικό τρόπο, τώρα που η Κύπρος καθίσταται μέλος μιας ισχυρής περιφερειακής οργάνωσης, η οποία προσφέρει σοβαρά εκέγγυα για την ασφάλεια του νησιού και για τη συμμετοχή του στις παγκόσμιες εξελίξεις.

Πρώτα, λοιπόν, η αναγνώριση.

Το δεύτερο σημαντικό που προέκυψε ήταν αυτή η δυναμική αναζήτηση λύσης του Κυπριακού. Όπως θυμόμαστε όλοι, έδειχνε αγκυλωμένο, έδειχνε καθηλωμένο σε τετελεσμένα και ο ΟΗΕ, ο οποίος θεώρησε ότι η ένταξη θα μπορούσε να αποτελέσει την ευκαιρία -προτού μάλιστα η ένταξη ολοκληρωθεί- βοήθησε για την ανάπτυξη αυτής της δυναμικής προς τη λύση.

Οι Ευρωπαίοι εταίροι, οι οποίοι πίστευαν ότι η εξεύρεση λύσης πριν από την ένταξη θα έλυσε πιο εύκολα το γόρδιο δεσμό του Κυπριακού και η ελληνική πλευρά που είδε δυνατή την αναστροφή των τελεματωμένων διαδικασιών. Η

ένταξη, λοιπόν, έθεσε σε δυναμική πορεία όλους αυτούς τους παράγοντες και βέβαια εσάς, τον Κυπριακό λαό, τις κυπριακές ηγεσίες, αλλά είχε όπως ξέρουμε όλοι και αποτελέσματα, όσον αφορά τους Τουρκοκυπρίους και την Τουρκία, **γιατί ήταν ένα ισχυρό μήνυμα ότι η κατάσταση δεν μπορεί να παραμένει η ίδια.** Ολη αυτή η δυναμική συνάντησε την επίμονη αντίρρηση του κ. Ντενκτάς και αποκορυφώθηκε στη Χάγη. Υπάρχουν βέβαια εξηγήσεις γι' αυτό. Άλλες που αφορούν σε σταθερές της πολιτικής του κ. Ντενκτάς και της Αγκυρας και άλλες που αφορούν τη συγκυρία. Τη συγκυρία που είχε σχέση με την κρίση στο Ιράκ. Η νέα κυβέρνηση της Αγκυρας θα επαναποκτήσει τη διάθεσή της για συνέχιση της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας, θα την απασχολήσει αυτό το θέμα, γιατί τις μέρες αυτές την απασχόλησε ο πόλεμος στα σύνορά της. Μόλις, όμως, το θέμα αυτό γίνει πιο φλέγον, πιο επείγον, πιο πιεστικό, όταν σκεφτεί ότι πρέπει σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ελσίνκι μέχρι το 2004 να πάρει τις αποφάσεις της, να δείξει ότι αναγνωρίζει το κοινοτικό κεκτημένο, τις κοινοτικές αρχές, την ανάγκη συνεργασίας, τότε θα είναι και η στιγμή εκείνη της κρίσης γι' αυτήν και η στιγμή της κρίσης για τους εταίρους. Η Τουρκία δεν θα μπορεί να αναζητά μια θέση στην οικογένεια των ευρωπαϊκών κρατών, όταν δεν αναγνωρίζει ένα μέλος της οικογένειας αυτής. Αυτό είναι ακατανόητο. Θέλεις να ενταχθείς κάπου και λες ταυτόχρονα ότι εκεί που θέλω να ενταχθώ δεν αναγνωρίζω έναν από αυτούς, οι οποίοι αποτελούν το σύνολο στο οποίο θα πάω. Δεν γίνεται αυτό. Και γι' αυτό θα πρέπει να πάρει τις αποφάσεις της. Θα πρέπει να βοηθήσει στη μεταμόρφωση και την αλλαγή, στο ξεπέραςμα του προβλήματος.

Όσο ποτέ άλλοτε είναι διάχυτη η αίσθηση της ανάγκης για μια πιο ισχυρή Ευρώπη. Όσο ποτέ άλλοτε έχουν ωριμάσει οι πολιτικές συνθήκες για μια ποιοτική μετεξέλιξη της Ένωσης, παράλληλα προς τη μεγέθυνσή της. Το καταληκτικό στάδιο θα είναι αναπόφευκτα, σε λίγα χρόνια, ένα σχήμα που θα επιτρέπει ενσωματώσεις κρατών, παρά την ανομοιογένεια τους και τις διαφορές τους, σε θέματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και ολοκλήρωσης.

Η Ένωση ξεκίνησε ως ένα μικρό σύνολο χωρών, οι οποίες είχαν το ίδιο περίπου επίπεδο ανάπτυξης. Δεν είναι πια έτσι, φαίνεται αυτό. Υπάρχει, λοιπόν, ανομοιογένεια και γι' αυτό και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει την πολιτική διεύρυνσης, έχοντας πια ως δεδομένο ότι η ανομοιογένεια αυτή είναι επίσης δεδομένη και θα πρέπει να ξεπερνιέται μακροπρόθεσμα. Τι σημαίνει αυτό στο δικό μας θέμα; Οτι η ένταξη της Τουρκίας είναι δυνατή. Οτι η Τουρκία θα μπορεί να ενταχθεί και να προσαρμόζεται, αλλά υπάρχει όμως μια βασική προϋπόθεση, για να ενταχθεί, για να μπει σ' αυτή τη διαδικασία της ομογενοποίησης: Είναι τα κριτήρια της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που αποτελούν τα ελάχιστα κοινά ζητούμενα για κάθε υποψήφια χώρα. Και αυτές οι απλές εκφράσεις, οι οποίες λέγονται γιατί πρέπει να λέγονται, συγκεκριμενοποιούνται και εκφράζουν - μάλλον αυτή είναι η σωστή περιγραφή- τα κριτήρια της Κοπεγχάγης τα οποία ελέγχει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε κάθε υποψήφια χώρα, η οποία πρέπει να αποδείξει ότι τα εφαρμόζει. Και πρέπει, επίσης, με βάση τα κριτήρια αυτά να δείξει ότι αποδέχεται και τις Συμφωνίες του Ελσίνκι, ότι αποδέχεται τις αρχές της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών και του σεβασμού στο Διεθνές Δίκαιο.

Το συμπέρασμα είναι ότι ζούμε σε μια συγκυρία που διατηρεί ζωντανούς τους πυρήνες μιας δυναμικής που μπορεί να οδηγήσει σε λύση. Να επανενώσει το νησί, να ανοίξει καινούργιους δρόμους στους λαούς των δύο κοινοτήτων, νέες προοπτικές για την Τουρκία, αλλά και για τη σταθερότητα και ευημερία στην περιοχή.

Είναι φυσικό, ότι η Ελλάδα θα συνεχίζει να στηρίζει τις αποφάσεις της Λευκωσίας και να επιδιώκει την επανένωση της Κύπρου. Αν και αναμφίβολα υπάρχουν ή θα υπάρχουν φωνές που καλούν σε άλλες, δήθεν πιο βολικές κατευθύνσεις, η πεποίθησή μας είναι ότι, τόσο η πολιτική των Ελληνοκυπρίων στο σχέδιο Ανάν, όσο και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα του Ελληνισμού για ειρήνη και προκοπή στην περιοχή υποδεικνύουν ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν θέλει να αποτελέσει εμπόδιο στην επανένωση.

Όπως είπα πριν, αν η Κύπρος θέλει να παίξει έναν αυτοδύναμο ρόλο, να έχει μια πολύ καλή σχέση με την Ευρώπη, τις ευρωπαϊκές χώρες μπορεί να το κάνει πολύ καλύτερα ως ενωμένη οντότητα, παρά ως διχασμένη πολιτεία.

Νομίζω, εξάλλου, ότι όσες φωνές ακούστηκαν εις βάρος του σχεδίου Ανάν, υπήρξαν στην πλειοψηφία τους αρνητικές, όχι στην επανένωση, αλλά στον τρόπο που αυτή είχε φιλοτεκνηθεί, όπως και όσες φωνές έδειξαν ότι προτιμούν την ένταξη χωρίς τη λύση, δεν επεδίωκαν αναγκαστικά μόνο την πρώτη, μόνο την ένταξη, αλλά την πρότειναν ως μία προτεραιία εξέλιξη, ως μία ευνοϊκή προϋπόθεση που θα εξυπηρετούσε καλύτερα τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων στο τελικό πολιτικό αποτέλεσμα.

Οι σκέψεις αυτές επιβεβαιώνουν, αυτό που είπα στην αρχή, ότι η αποτυχία της Χάγης δεν είναι το τέλος στην πορεία της επανένωσης. Υπάρχει ένας νέος χρονικός ορίζοντας για την επίλυση και αυτός βρίσκεται μέσα στο 2004: ανάμεσα στην ενεργή κυπριακή ένταξη και στη δοκιμασία της τουρκικής υποψηφιότητας. **Η πράσινη γραμμή στη Λευκωσία, θα επαναλάβω για πολλοστή φορά, χωρίζει την Άγκυρα από τις Βρυξέλλες.** Η πράσινη γραμμή δεν εξυπηρετεί τώρα πια τα συμφέροντα της Τουρκίας και η πράσινη γραμμή δεν καταργείται μόνο με λόγια και ελιγμούς. Καταργείται με πράξεις, δράσεις, πρωτοβουλίες, καταργείται με αλλαγή κλίματος, καταργείται με πολιτική θέληση: να έχουμε ένα ενωμένο νησί. Και αυτή την πολιτική θέληση περιμένουμε να τη δούμε.

Είναι ενθαρρυντικό ότι, επισήμως, εκφράζεται στην Κύπρο η βούληση να υπάρχει συνέχεια στην αναζήτηση λύσης. Όπως δήλωσε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Παπαδόπουλος, οι προσπάθειες θα συνεχιστούν και τώρα μετά τη Συνθήκη Προσχώρησης. Αυτό είναι ένα μήνυμα το οποίο έστειλε -και στείλαμε και σήμερα- προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Ένα μήνυμα προς την ηγεσία της, αλλά και προς τον τουρκοκυπριακό πληθυσμό που μαζικά εκδηλώνουν την πεποίθησή τους, διαδηλώνοντας «αυτή η Κύπρος είναι η πατρίδα μας», και ονειρεύεται ένα καλύτερο μέλλον, με ισοδύναμες ελπίδες ανάπτυξης και ευημερίας στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Και θέλω να επαναλάβω ότι τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να έχουν τον κυρίαρχο λόγο. Το Κυπριακό είναι διεθνές πρόβλημα, παραμένει διεθνές πρόβλημα, πόσο μάλλον που η περιοχή

γύρω από την Κύπρο διανύει μια περίοδο ιδιαίτερης αστάθειας. Γι' αυτό δεν συμφωνώ και με τις προτάσεις της Τουρκίας για συνομιλίες των εγγυητριών δυνάμεων ή για απευθείας συνομιλίες εκτός του πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και κύριοι,

Η Κύπρος έχει όλες τις προϋποθέσεις μιας πετυχημένης πορείας ασφάλειας και σταθερότητας. Μιας πορείας ανάπτυξης και ευημερίας στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Μιας πορείας που δεν αλλοιώνεται, αλλά τονίζει το δυναμισμό και την προσωπικότητα των Κυπρίων. Μιας πορείας που δίνει προοπτικές στις νέες γενιές. Μιας πορείας δημιουργίας και ειρήνης μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μαζί με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μιας πορείας αισιοδοξίας και προοπτικής που την αξίζει η Κύπρος, που την αξίζει πριν απ' όλα, πάνω απ' όλα, ο κυπριακός λαός.

Πιστεύω ότι με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., μία νέα εθνική αυτοπεποίθηση γεννιέται εδώ στην Κύπρο. Μετά από τόσα χρόνια δυσκολιών, μετά από τόσα χρόνια αρνήσεων, μετά από τόσα χρόνια που η κατοχή και τα στρατεύματα κατοχής φαινόταν τελελεσμένα και ότι δεν πρόκειται ν' αλλάξουν ποτέ και ότι δεν απομένει παρά η επίσημη πια αναγνώριση του δικασμού, σήμερα μπορούμε να έχουμε την ελπίδα ότι αυτό δεν θα είναι το μέλλον, αυτό το αρνητικό μέλλον που φαινόταν τόσα χρόνια. Μπορεί αντίθετα να έχουμε την ελπίδα ότι το μέλλον θα είναι πολύ πιο διαφορετικό και ότι σιγά-σιγά θα δημιουργήσουμε στο νησί νέες συνθήκες με μία βιώσιμη, λειτουργική λύση του Κυπριακού. Νέες συνθήκες, οι οποίες θα επιτρέψουν στην Κύπρο, στον κυπριακό λαό, Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους, να αναπτύξουν όλες τις ικανότητές τους, όλες τις δυνατότητές τους.

Αυτή τη στιγμή, δίνεται σε όλους μας η ευκαιρία να δούμε ότι η Κύπρος και η Ελλάδα μπορούν, αν το θέλουν, να προχωρήσουν μαζί σ' ένα ελπιδοφόρο μέλλον.

Σας ευχαριστώ.